

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S.**, so sídlom v B., proti žalovanému **1/ A.. B.**, bývajúcemu v R., **2/ Z. Š.**, bývajúcemu v R., **o zaplatenie 4 558,59 Eur** (137 332,-- Sk) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Revúca pod sp.zn. 3 C 115/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. januára 2009 sp.zn. 17 Co 321/2008, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. januára 2009 sp.zn. 17 Co 321/2008 vo výrokoch, ktorým rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu proti žalovanému **2/ zamietol** a ktorým žalobcovi uložil povinnosť nahradíť žalovanému **2/ trovy konania, z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Revúca rozsudkom z 26. augusta 2008 č.k. 3 C 115/2008-62 uložil žalovaným **1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 137 332,-- Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 7% ročne zo sumy 137 332,-- Sk od 17.03.2006 do zaplatenia, v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením povinnosti jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného. Súčasne zaviazal žalovaných **1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 36 564,-- Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vychádzal zo zistení, že žalovaný **2/ spôsobil X. dopravnú nehodu, keď ako vodič motorového vozidla značky V.V., ktorého majiteľom bol žalovaný **1/**, nedodrжал bezpečnú vzdialenosť a narazil prednou časťou vozidla do zadnej časti motorového vozidla značky R. vodičky J. K., že motorové vozidlo V. nebolo v čase dopravnej nehody poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, že žalobca z poistného garančného fondu poskytol poškodenej plnenie v žalovanej sume, t.j. v sume 137 332,-- Sk a že túto náhradu poistného plnenia si uplatnil proti obom žalovaným vo forme tzv. postihového práva v zmysle******

§ 24 ods. 7 v spojení s § 24 ods. 2 písm. b / zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 381/2001 Z.z. alebo zákon). K dôvodnosti žaloby voči žalovanému 1/ uviedol, že žalovaný 1/ ako prevádzateľ motorového vozidla, ktorého vinou vozidlo pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou nebolo poistené, zodpovedá za škodu spôsobenú týmto vozidlom v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). Je preto osobou spoluzodpovednou za vznik škody, a teda osobou, voči ktorej žalobca má tzv. postihové právo. Takouto osobou je aj žalovaný 2/, lebo ako vodič motorového vozidla zavineným porušením právnej povinnosti spôsobil vznik škody a teda za škodu zodpovedá podľa § 420 OZ. Keďže žalovaní sa so zaplatením žalovanej sumy dostali do omeškania, žalobca má v súlade s § 517 ods. 2 OZ a nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. právo aj na zaplatenie úroku z omeškania. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 21. januára 2009 sp.zn. 17 Co 321/2008 na odvolanie žalovaného 2/ rozsudok okresného súdu vo veci samej zmenil tak, že žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 4 558,59 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 7 % ročne zo sumy 4 558,59 Eur od 17.3.2006 do zaplatenia, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a žalobu proti žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol. Rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalovanému 1/ uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového konania vo výške 1 213,70 Eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet právneho zástupcu žalobcu a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2/ trovy konania vo výške 546,90 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo veci samej vychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvého stupňa. Stotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa, že žalobca uplatnil tzv. postihové právo podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. voči žalovanému 1/ dôvodne. Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že vecne pasívne legitimovaný v spore je aj žalovaný 2/. Uviedol, že v danej veci aplikácia ustanovenia § 420 ods. 1 OZ nie je opodstatnená, lebo nárok žalobcu vyplýva z ustanovenia § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z., v zmysle ktorého kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla za (namiesto) osoby bez poistenia zodpovednosti, ale nie za vodiča - škodcu. Na základe tohto zákonného ustanovenia vzniká právny vzťah len medzi S. a prevádzkovateľom vozidla (osobou bez poistenia zodpovednosti), od ktorého je potrebné odlíšiť vzťah medzi poškodenou a škodcom

(vodičom), prípadne medzi poškodenou a prevádzkovateľom. Predmetom konania nebolo posúdiť zodpovednosť žalovaných 1/ a 2/ za škodu vzniknutú poškodenej, ale právo žalobcu na regresnú náhradu proti osobe, ktorá zanedbala povinnosť vyplývajúcu zo zákona, a to povinnosť poistiť zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Takouto osobou je v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. len žalovaný 1/. Rozsudok súdu prvého stupňa preto podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že k úhrade žalovanej sumy a k náhrade trov konania zaviazal len žalovaného 1/ a voči žalovanému 2/ žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a to nesprávnej interpretácii § 24 ods. 7 v spojení s § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. Podľa dovolateľa odvolacím súdom prezentovaný názor svedčí o nepochopení konštrukcie zákonnej úpravy povinného ručenia a s tým súvisiaceho postihového práva žalobcu. Prvá veta ustanovenia § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. dáva žalobcovi právo na náhradu vyplatených plnení z poistného fondu proti tomu, kto zodpovedá za škodu, t.j. proti osobe zodpovednej za škodu. To platí aj v prípade poskytnutia poistného plnenia za škodu spôsobenú vozidlom, ku ktorému poistná zmluva nebola uzatvorená. Žalobca totiž podľa písm. b/ § 24 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. poskytuje poškodenému plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Osobou bez poistenia zodpovednosti je každá osoba, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla neuvedeného v poistnej zmluve. Na rozdiel od odvolacieho súdu bol toho názoru, že pre správne vyriešenie otázky proti komu uplatniť tzv. právo postihu bolo určujúce posúdiť zodpovednosť žalovaných 1/ a 2/ za škodu a to podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Keďže žalovaný 2/ ako vodič zavinene porušil pravidlá cestnej premávky a v príčinnej súvislosti s uvedeným protiprávnym konaním spôsobil škodu na majetku poškodenej, je v spore pasívne legitimovaný. Odvolací súd dospel preto k nesprávnej závere, že osobou bez poistenia zodpovednosti je len žalovaný 1/ a že žalobca nemá v zmysle § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. tzv. postihové právo proti žalovanému 2/.

Žalovaní svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcu nevyužili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého žalovaného 2/ ako vodiča vozidla, ktorým bola spôsobená škoda, nie je možné považovať za osobu, proti ktorej má žalobca právo na náhradu toho, čo plnil poškodenému v zmysle § 24 ods. 7 v spojení s § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. Svoj názor odôvodnil tým, že žalobca poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla za osoby bez poistenia zodpovednosti a nie za vodiča - škodcu. Predmetom konania nebolo preto posúdiť zodpovednosť žalovaných 1/ a 2/ za škodu vzniknutú poškodenej, ale právo žalobcu na náhradu poistného plnenia proti osobe, ktorá zanedbala povinnosť vyplývajúcu zo zákona, a to povinnosť poistiť zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (§ 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.).

Podľa dovolacieho súdu s uvedenou argumentáciou nie je možné sa stotožniť, lebo vychádza z nesprávnej interpretácie vyššie citovaných zákonných ustanovení.

Podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

Podľa § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa odseku 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.

Podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. kancelária má právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa odseku 2 písm. a/, b/, f/ a g/, na náhradu toho, čo za neho plnila. Kancelária má právo proti poisťovateľovi na náhradu toho, čo plnila za poisteného podľa odseku 2 písm. c/. Kancelária je povinná požadovať od príslušnej kancelárie poisťovateľov náhradu toho, čo plnila poškodenému podľa odseku 2 písm. e/ a podľa § 24a ods. 1 písm. a/.

V zmysle ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. bola zriadená kancelária ako právnická osoba, ktorá okrem iného, poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu. Účelom vytvorenia poistného garančného fondu je, aby aj v tých prípadoch, ktoré sú taxatívne vymenované v § 24 ods. 2 zákona, bolo poškodenému zabezpečené poskytnutie plnenia za škodu, na ktorú má poškodený právo za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi. Jedným z nich je aj prípad, keď motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, nie je v čase škodovej udalosti poistené. Zo znenia § 24 ods. 2 písm. b/ zákona vyplýva, že kancelária tu poskytuje plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla namiesto osoby, ktorá za túto škodu zodpovedá (...“za ktorú zodpovedá osoba..“). Osobou bez poistenia zodpovednosti je preto treba rozumieť toho, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou takého vozidla, u ktorého nebola uzavretá poistná zmluva v zmysle § 3 zákona č. 381/2001 Z.z. (touto osobou bude spravidla aj ten, kto má povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu, napr. prevádzkovateľ).

V ustanovení § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. je upravené právo kancelárie na náhradu vyplatených plnení z poistného garančného fondu za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Okruh osôb, proti ktorým má kancelária tzv. postihové právo, je upravený rôzne, v závislosti od toho, aký je status vozidla, ktorého prevádzkou bola škoda spôsobená. V prípadoch podľa odseku 2 písm. a/, b/, f/ a g/ má kancelária právo proti tomu, kto za škodu zodpovedá (veta prvá citovaného zákonného ustanovenia). V prípade podľa odseku 2 písm. c/ má kancelária právo proti poisťovateľovi (veta druhá citovaného zákonného ustanovenia) a napokon v prípade podľa odseku 2 písm. e/ a podľa § 24a ods. 1 písm. a/ zákona má kancelária povinnosť požadovať náhradu toho, čo plnila poškodenému od príslušnej kancelárie poisťovateľov (veta tretia citovaného zákonného ustanovenia). To znamená, že kancelária má v prípade poskytnutia poistného plnenia za škodu v zmysle § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. právo postihu proti tomu, u koho je daná zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu.

Ustanovenie § 24 ods. 7 veta prvá v spojení s § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. je potrebné vykladať tak, že kancelária má právo postihu proti každému, kto za škodu zodpovedá a za koho plnila. Kancelária má teda právo postihu aj proti osobe, ktorá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá na základe zavinenia, t.j. aj proti

vodičovi (pri prevádzke tuzemského motorového vozidla je vodič povinný mať pri sebe potvrdenie o poistení zodpovednosti a teda presvedčiť sa, či je vozidlo poistené).

Ak v posudzovanej veci odvolací súd dospel k opačnému záveru, jeho právne posúdenie veci je nesprávne. Riadiac sa týmto nesprávnym právnym názorom, vec následne neskúmal z pohľadu, či žalovaný 2/ ako vodič vozidla zodpovedá za škodu podľa všeobecnej zodpovednosti zakotvenej v § 420 OZ. V prípade, že u neho sú splnené všetky predpoklady vzniku zodpovednosti podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia, je v spore pasívne vecne legitimovaný.

Keďže odvolací súd v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nezistil dostatočne skutkový stav, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho rozsudok vo výrokoch, ktorým rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu proti žalovanému 2/ zamietol a ktorým žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2/ trovy konania, podľa § 243b ods. 2 veta prvá O.s.p. zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. augusta 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Bc. Patrícia Špacírová